

Satsreguleringen i ADAM

Resumé:

Det er blevet påpeget, at satsreguleringsprocenten, $ptty1$, dobbeltkorrigeres ved ændringer i ATP-satsen. I papiret identificeres årsagen, og det foreslås at løse problemet ved at ændre lih-relationen.

MOW04202.WPD

Nøgleord: satsregulering, $ptty1$

Modelgruppepapirer er interne arbejdsrapporter. De konklusioner, der drages i papirerne, er ikke endelige og kan være ændret inden opstillingen af nye modelversioner. Det henstilles derfor, at der kun citeres fra modelgruppepapirerne efter aftale med Danmarks Statistik.

1. Indledning

Dette papir er en opfølgning på et notat fra Finansministeriet. I FMs notat påpeges det, at satsreguleringsprocenten, *ptty1*, dobbeltkorrigeres, hvis der stødes til ATP-satsen, *taqwh*, under antagelse af, at de samlede lønomkostninger, *lnakk*, ikke påvirkes af ændringer i ATP-satsen.

For at forhindre dobbeltkorrektionen foreslås det, at ændre relationen for *lih*.

2. Bestemmelse af satsreguleringsprocenten

Satsreguleringsprocenten beregnes på baggrund af stigningstakten for årslønnen for arbejdere og funktionærer efter genetillæg, løn under fravær og pension opgjort på baggrund af DAs StrukturStatistik lagget to år og korrigeret for ændringer i arbejdsmarkedsbidraget i selve året. Det relevante lønbegreb kan på baggrund af StrukturStatistikken skrives:

$$\text{Årløn} = (\text{fortjeneste} - \text{genetillæg} - \text{løn under fravær} - \text{pension}) \cdot \text{standard arbejdstimer} \quad (1)$$

hvor *fortjeneste*, *genetillæg*, *løn under fravær* og *pension* er opgjort pr. time. Specielt er *fortjeneste* i StrukturStatistikken den del af lønomkostningerne, der går til lønmodtageren, og *pension* er inklusive ATP-indbetalinger, men eksklusive indbetalinger til den midlertidige og den særlige pensionsordning.

Den lønvækstrate, der ligger til grund for bestemmelse af satsreguleringsprocenten, kan skrives

$$\text{lønvækst} = \frac{\text{Årløn}_{-2} \cdot (1 - \text{sats for arbejdsmarkedsbidrag})}{\text{Årløn}_{-3} \cdot (1 - \text{sats for arbejdsmarkedsbidrag}_{-1})} \quad (2)$$

Fra (1) og (2) ses det, at en stigning i ATP timesatsen i tilfældet, hvor lønmodtageren ikke overvælter stigningen i *fortjeneste*, vil føre til lavere lønvækst og dermed en lavere satsreguleringsprocent. Hvis en stigning i ATP timesatsen overvæltes på arbejdsgiveren, påvirkes *lønvækst* og dermed satsreguleringsprocenten ikke af ændringen i ATP-timesatsen, idet *fortjeneste* og *pension* i (1) begge øges.

3. Satsreguleringsprocenten i ADAM

Relationen for satsreguleringsprocenten, *ptty1*, i APR00 er som følger

$$\begin{aligned} \text{ptty1} &= \text{ptty1}(-1) \cdot (1 + 0.5 \cdot (\text{Rlisa} + \text{Rlisa}(-1))) \cdot \text{dsr2} \\ &+ \text{ptty1}(-1) \cdot (1 + \text{Rlisa}) \cdot ((1 - \text{tsda}) / (1 - \text{tsda}(-1))) \cdot \\ &\cdot (1 - \text{btb}(-2)) / (1 - \text{btb}(-3)) \cdot (1 - \text{dsr2}) \end{aligned} \quad (3)$$

hvor $Rlisa$ er væksten i en beregnet årsløn for arbejdere i industri og håndværk, $tsda$ er satsen for arbejdsmarkedsbidraget, btb er en hjælpevariabel i bestemmelsen af $ptty1$, der opgør pensions- og ATP-indbetalinger i forhold til indkomstudtrykket i $Ysda$ -relationen, og $dsr2$ er en dummy, der fanger regelændringer i beregningen af satsreguleringen i forbindelse med arbejdsmarkedsbidragets indførelse. $dsr2$ er nul fra 1994 og frem.

Relationen for $Rlisa$ er

$$Rlisa = ((lih(-2)*Ha(-2))/(lih(-3)*Ha(-3))-1)*(1-dlisa) + dlisa*(pcpn(-2)/pcpn(-3)-1) \quad \$ \quad (4)$$

hvor $dlisa = 0$, og Ha er den aftalte arbejdstid, og timelønnen for arbejdere i håndværk og industri, lih , er bestemt som

$$lih = lih(-1)*lna/lna(-1) \quad \$ \quad (5)$$

Datamæssigt er lna bestemt som $lnap-taqwh$, hvor $Taqwh$ er ATP-timesatsen og $lnap$ er timelønnen inklusive ATP og andre pensionsindbetalinger¹. Relationen for lna er

$$\begin{aligned} Dlog(lna) &= 0.6553*0.5*(\log(pxn)-\log(pxn(-2))) \\ &- Dlog((lna+btaqwh*taqwh)/lna) \\ &+ 0.2627*0.5*(\log(pcp/pxn)-\log(pcp(-2)/pxn(-2))) \\ &- 0.2627*0.5*(\log(1-tss0u)-\log(1-tss0u(-2))) \quad (6) \\ &- 1.0605*((1/3)*dif(bul)+(2/3)*dif(bul(-1))) \\ &+ 0.1285*(\log(kqyfnl)-\log(kqyfnl(-1))) \\ &- 0.1993*\log(lnak(-2)/(pyfnl(-2)*kqyfnl(-2))) \\ &- 0.9614*bul(-2) + 0.1171*btyd(-2) + 0.00314 \quad \$ \end{aligned}$$

fra (6) bemærkes, at lønnen eksklusiv ATP på kort sigt påvirkes af ændringer i ATP satsen, hvis $btaqwh$ sættes til 1 og på langt sigt under alle omstændigheder påvirkes af ændringer i ATP satsen, idet (6) på langt sigt bestemmer timelønnen for arbejdere i industrien inkl. alle indirekte lønomkostninger, $lnak$, der ligeledes indeholder ATP indbetalinger. Det vil sige, øgede ATP indbetalinger overvælttes fuldt på lønmodtagerne på langt sigt og på kort sigt, hvis $btaqwh$ sættes til 1.

Hjælpevariabelen btb er i APR00 skrevet som

$$btb = (Tbhs1+TbhsK+Saqw1)/Ysda1 \quad \$ \quad \dots (7)$$

hvor $Tbhs1$ er pensionsindbetalinger til kollektive ordninger med løbende udbetalinger, $TbhsK$ er pensionsindbetalinger til kollektive ordninger med engangsudbetalinger, og $Saqw1$ er socialebidrag til ATP og lønmodtagernes garantifond.

¹ $lnap$ opdateres med vækstraten i konjunkturstatistikens summariske lønindeks for industrien. Fortjenesten, der ligger til grund for dette indeks, er inklusive lønmodtager og arbejdsgivers bidrag til pensionsordninger. Se Konjunkturstatistikken, supplement 2001 Januar.

4. Satsreguleringsprocenten og ATP indbetalinger

Antag nu, at ATP indbetalingerne øges, gennem en stigning i ATP-satsen, $taqw1$. Dette øger isoleret set $Saqw1$ og $taqwh$ og dermed btb , hvilket fører til en reduktion af $ptty1$. Samtidig reduceres væksten i lna og dermed $Rlisa$, hvilket ligeledes reducerer $ptty1$. Altså ændringen i ATP-satsen påvirker $ptty1$ via både $Rlisa$ og btb .

Effekten på $Rlisa$ kan imidlertid fjernes ved at ændre formuleringen af lih til

$$lih = lih(-1) * (\lnap / \lnap(-1)) \quad (8)$$

hvor $\lnap = lna + taqwh$. Det ses, at hvis $taqw1$ øges under en antagelse om, at lønmodtageren selv betaler, $btaqwh = 1$, så er \lnap upåvirket af satsændringen, idet lna falder, mens ATP-satsen øges. Hvis, $btaqwh = 0$, så påvirkes $ptty1$ via både $Rlisa$ og btb , idet \lnap øges. Dette følger af, at $btaqwh = 0$ svarer til en antagelse om, at lønmodtagerne på kort sigt er i stand til at overvælde ATP-betalingen på arbejdsgiverne, dette giver en modsatrettet virkning på $ptty1$ via $Rlisa$, og skyldes altså en stigning i \lnap . I (1) svarer dette til, at når *pension* øges, så øges også *fortjeneste* tilsvarende, hvorfor påvirkning af $ptty1$ forsvinder.

5. konklusion

Dobbeltkorrektionen i $ptty1$ ved ændringer i ATP-satsen skyldes, at ændringer i årsindkomsten, $lisa$, bestemmes af ændringer i lønnen ekskl. ATP. ATP tages der dog højde for via btb . Derfor må lih og dermed $lisa$ og $Rlisa$ bestemmes af lønudviklingen inklusive ATP.